

The Vision of Ish Elokim (1-3)

אַ וְהִנֵּה אִישׁ אֱלֹהִים, בָּא מִיהוּדָה בִּדְבַר יְהוָה--אָל-בֵּית-אָל; וְיַרַבְעַם עֹמֵד עַל-הַמִּזְבַּח, לְהַקְטִיר. 1 And, behold, there came a man of God out of Judah by the word of the LORD unto Beth-el; and Jeroboam was standing by the altar to offer.

ב וַיִּקְרָא עַל-הַמִּזְבֵּחַ, בְּדְבַר יְהוָה, וַיֹּאמֶר מִזְבֵּחַ מִזְבֵּחַ, כֹּה אָמַר יְהוָה: הָנֵה-בֵן נוֹלֶד לְבֵית-דְּוִד, יֹאשִׁיָהוּ שְׁמוֹ, וְזָבַח עָלֶיףּ אֶת-כֹּהְנֵי הַבְּמוֹת הַמַּקְטִרִים עַלֵיףּ, וְעַצְמוֹת אַדָם יִשְׂרִפּוּ עַלֵיףּ. 2 And he cried against the altar by the word of the LORD, and said: 'O altar, altar, thus saith the LORD: Behold, a son shall be born unto the house of David, Josiah by name; and upon thee shall he sacrifice the priests of the high places that offer upon thee, and men's bones shall they burn upon thee.'

ג וְנָתַן בַּיּוֹם הַהוּא מוֹפֵת, לֵאמֹר, זֶה הַמּוֹפֵת, אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהנָה: הִנֵּה הַמִּזְבֵּחַ נִקְרָע, וְנִשְׁפַּךְּ אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהנָה: הִנֵּה הַמִּזְבֵּחַ נִקְרָע, וְנִשְׁפַּךְּ הדשׁן אשׁר-עליו. 3 And he gave a sign the same day saying: 'This is the sign which the LORD hath spoken: Behold, the altar shall be rent, and the ashes that are upon it shall be poured out.'

Who is he?

1. Radak 13:1

והנה איש אלהים. ארז"ל שהוא עידו הנביא ואמת הוא כי בימי ירבעם נבא ועליו נבא כמו שכתוב בדברי הימים ובחזות עדוא החוזה על ירבעם בן נבט:

Why is Yoshiayhu brought into this prophecy at all?

2. Malbim 13:2

צצמות אדם, לכלול גם ירבעם שהיה מכהני הבמות ונשרפו עצמותיו, וכסה הדבר מפני כבוד המלכות:

הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו. כי הוא ימלוך על כל ישראל כמ"ש פ"ק דמגילה דירמיה הע"ה החזיר מקצת מעשרה שבטים ומלך יאשיהו עליהם והיו לאחדים יהודה וישראל וכמו שכתבו המפרשים ואפשר לרמוז דלכן כתיב הנה בן נולד לבית דוד דרז"ל אמרו הנה לשון שמחה דיש שמחה כאשר בית דוד יהיה מלך על הכל ואין זולתו:

Did this actually occur in the times of Yoshiyahu?

4. II Melachim 23:15-20

וְגַּם אֶת־הַמִּוְבֵּחַ אֲשֶׁר בְּבֵית־אֵל הַבָּמָה אֲשֶׁר עָשָׂה יָרְבְעֶם בֶּן־נְבָט אֲשֶׁר הָחֶטִיא אֶת־יִשְׂרָאֵל גַּם אֶת־הַמִּוְבֵּחַ הַהוּא וְאֶת־הַבָּמָה נָתָץ וַיִּשְׂרֹף אֶת־ הַבָּמָה הַדָּק לִעַבַּך וִשִּׂרַף אֲשֶׁרַה:

As for the altar in Bethel [and] the shrine made by Jeroboam son of Nebat who caused Israel to sin—that altar, too, and the shrine as well, he tore down. He burned down the shrine and beat it to dust, and he burned the sacred post.

וַיָּפֶן יֹאשׁיָּהוּ וַצַּרָא אֶת־הַקְּבָרִיִם אֲשֶׁר־שָׁם בְּהָר וַיִּשְׁלַּח וַיִּקָּח אֶת־הֶעֲצְמוֹת מִן־הַקְבָרִים וַיִּשְׂרֹף עַל־הַמִּזְבַּרִים אֲשֶׁר־שָׁם בְּהָר וַיִּשְׁלַח וַיִּקָּח אֶת־הֶעֲצְמוֹת מִן־הַקְּבָרִים וַיִּשְׁרֹף עַל־הַמְּאֲהוּ בִּדְבַר יְהוָה אֲשֶׁר קָרְא אֵישׁ הַאֵּלֹהִים אֲשֶׁר קָרָא אֶת־הַדְּבַרִיִם הָאֵלֶה:

Josiah turned and saw the graves that were there on the hill; and he had the bones taken out of the graves and burned on the altar. Thus he defiled it, in fulfillment of the word of the LORD foretold by the man of God who foretold these happenings.

ַניאמֶר מֶה הַצִּיּוּן הַלָּז אֲשֶׁך אֲנִי רֹאֶה וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו אַנְשֵׁי הָעִיר הַקֶּבֶר אִישׁ־הֶאֱלֹהִים אֲשֶׁר־בָּא מְיהוּדָה וַיִּקְרָא אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר עָשִׂיתָ עַל המזבּח בּית־אל:

He asked, "What is the marker I see there?" And the men of the town replied, "That is the grave of the man of God who came from Judah and foretold these things that you have done to the altar of Bethel."

וִיאמֶר' הַנִּיחוּ לוֹ אָישׁ אַל־יָנַע עַצְמֹתָיו וְיִמַלְּטוּ עַצְמֹתְיו אֶת עַצְמָוֹת הַנָּבִיא אֲשֶׁר־בָּא מִשֹׁמְרְוֹן:

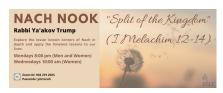
"Let him be," he said, "let no one disturb his bones." So they left his bones undisturbed together with the bones of the prophet who came from Samaria.

ָוְגַם אֶת־כָּל־בָּמֵי הַבָּמוֹת אֲשֶׁר ו בְּעָרֵי שׁמְרוֹן אֲשֶׂר עְשוֹּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס הַסִיר יְאשִׁיֻהוּ וַיַּעַשׁ לְהֶם כְּכָל־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עְשוֹּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס הַסִיר יְאשִׁיֻהוּ וַיַּעַשׁ לְהֶם בְּכָל־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עְשוֹּ מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לְהַכְעִיס הַסִיר יְאשִׁיֻהוּ וַיַּעַשׁ לְהֶם בְּכָל־הַמַּעֲשִׂים אֲשֶׁר עְשָׂה בְּבֵית־אֵל

Josiah also abolished all the cult places in the towns of Samaria, which the kings of Israel had built, vexing [the LORD]. He dealt with them just as he had done to Bethel:

וַיָּשָׁבִ ירוּשָׁלָם: מַבְּמִוֹת אָשֶר־שָׁם עַל־הַמִּוֹבְחוֹת וַיִּשִּׁרֹף אֵת־עַצִמְוֹת אָדָם עֲלֵיהֶם וַיָּשֶׁב יִרוּשָׁלָם:

He slew on the altars all the priests of the shrines who were there, and he burned human bones on them. Then he returned to Jerusalem.

Yerovam's Arrogance and Humility (4-10)

ד וַיְהִי כִשְׁמֹעַ הַמֶּלֶךְ אֶת-דְּבַר אִישׁ-הָאֱלֹהִים, אֲשֶׁר קָרָא עַל-הַמִּזְבֵּחַ בְּבִית-אֵל, וַיִּשְׁלַח יָרְבָעָם אֶת-יְדוֹ מַעַל הַמִּזְבֵּחַ, לֵאמֹר תִּפְשֻׁהוּ; וַתִּיבַשׁ יָדוֹ אֲשֶׁר שָׁלַח עַלִיו, וְלֹא יָכֹל לַהֲשִׁיבַהּ אֵלַיו. 4 And it came to pass, when the king heard the saying of the man of God, which he cried against the altar in Beth-el, that Jeroboam put forth his hand from the altar, saying: 'Lay hold on him.' And his hand, which he put forth against him, dried up, so that he could not draw it back to him.

ה וְהַמִּזְבֵּחַ נִקְרָע, וַיִּשְּׁפֵּךְ הַדֶּשֶׁן מִן-הַמִּזְבַּחַ: כַּמּוֹפֵת, אַשֵּׁר נַתַן אִישׁ הָאֵלֹהִים--בִּדְבַר יִהוַה. **5** The altar also was rent, and the ashes poured out from the altar, according to the sign which the man of God had given by the word of the LORD.

וּ וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר אֶל-אִישׁ הָאֱלֹהִים, חַל-נָא אֶת-פְּנִי יְהוָה אֱלֹהֶיךּ וְהִתְּפַּלֵל בַּעֲדִי, וְתְשֹׁב יָדִי, אֵלָי; וַיְחַל אִישֹׁ-הָאֱלֹהִים, אֶת-פְּנֵי יְהוָה, וַתְּשָׁב יַד-הַמֶּלֶךְ אֵלְיו, וַתִּהִי כָּבָרְאשׁנַה. **6** And the king answered and said unto the man of God: 'Entreat now the favour of the LORD thy God, and pray for me, that my hand may be restored me.' And the man of God entreated the LORD, and the king's hand was restored him, and became as it was before.

ז וַיְדַבֵּר הַמֶּלֶךְּ אֶל-אִישׁ הָאֱלֹהִים, בֹּאָה-אִתִּי הַבַּיְתָה וּסְעַדָה; וְאֵתִּנַה לִּדְּ, מַתַּת. 7 And the king said unto the man of God: 'Come home with me, and refresh thyself, and I will give thee a reward.'

ת וַיֹּאמֶר אִישׁ-הָאֱלֹהִים, אֶל-הַמֶּלֶךְ, אִם-תִּתֶּן-לִי אֶת-חֲצִי בִיתֶךְּ, לֹא אָבֹא עִמְּךְ; וְלֹא-אֹכַל לֶחֶם וְלֹא אָשִׁתֵּה-מֵיִם, בַּמַקוֹם הַזָּה.

8 And the man of God said unto the king: 'If thou wilt give me half thy house, I will not go in with thee, neither will I eat bread nor drink water in this place.

ט כִּי-כֵן צִנְּה אֹתִי, בִּדְבַר יְהוָה לֵאמֹר, לֹא-תֹאכַל לֶחֶם, וְלֹא תִשְׁתֶּה-מָיִם; וְלֹא תִשׁוּב, בַּדֶּרֶךְ אֲשֶׁר הַלַכָּתַּ. **9** For it so was charged me by the word of the LORD, saying: Thou shalt eat no bread, nor drink water, neither return by the way that thou camest.'

י וַיֵּלֶךְ, בְּדֶרֶךְ אַחֵר; וְלֹא-שָׁב בַּדֶּרֶךְ, אֲשֶׁר בָּא בָה אָל-בֵּית-אֵל. {פ} 10 So he went another way, and returned not by the way that he came to Beth-el. {P}

What is the symbolism of the Mizbeiach cracking?

5. Malbim 13:3

שיקרע המזבח לאות שיוחרב ויבוטל בעתיד,

וישפך הדשן אשר עליו לאות שכן ישפכו דשן עצמות הכהנים הנשרפים עליו לא יאספו ולא יקברו, וכבר בארנו פעמים רבות שהנבואה שתבא עמה פעולה ובפרט דבר היוצא מהטבע תתקיים בכל פנים וא"א שתתבטל :

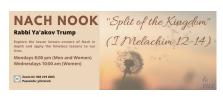
6. I Melachim 11:30-31

וַיִּתְבֹּשׁ אֲחִיֶּה בַּשַּׂלְמָה הַחֲדָשָׁה אֲשֶׁר עָלֵיו וַיִּקְרֶעֶּה שְׁנִים עָשָׂר קְרָעִים:

Ahijah took hold of the new robe he was wearing and tore it into twelve pieces.

ַניּאמֶר ֹלְיֵרֶבְעָם קַח־לְדָּ, עֲשָׂרָה קְרָעֵיִם כִּי כֹה אָמַר יְהוָה אֱלֹהַי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי לֹהְעָ אֶת־הַמַּמְלָכָה ֹמִיַּד שְׁלֹמֹה וְנָתַתִּי לְדְּ אֵת עֲשָׂרָה הַשְּׁבְטִים:

"Take ten pieces," he said to Jeroboam. "For thus said the LORD, the God of Israel: I am about to tear the kingdom out of Solomon's hands, and I will give you ten tribes.

Why is his hand drying up?

7. Rashi 13:4

ותיבש ידו. נקם הקדוש ברוך הוא על כבודו של צדיק יותר מכבודו, עומד ומקטיר לעבודת כוכבים לא יבשה ידו, ובשביל לעז הצדיק יבשה ידו (שם):

Why does he invite him in for the meal?

8. Abarbanel 13:7

והיה זה לפי שראה שכאשר חשב לחרפו ולגדפו קבל עליו עונש, ולכן אם יכבדהו ויתן לו מתנות ישוב השם מחרון אפו:

Why did H' not want him to stay and eat?

9. Radak 13:9

כי כן צוה אותי. המלאך שדבר עמי בדבר ה' ולמה מנעהו מלאכול ולשתות במקום ההוא לפי שאסור להכנס לעיר עובדי עבודת גילולים אם לא להתרות בהם ולמנעם או לדבר להם בשם ה' לפי שיראו העם כי לא נכנס שם אלא לספר נבואתו בלבד מנעהו מלאכול ולשתות שם ולפי שלא יזכר דרך העיר ההוא ולא ישוב שם מנעהו מלשוב בדרך אשר בא בה:

10. Ralbag 13:9

לא תאכל לחם ולא תשתה מים. ידמה שצוהו השם יתברך בזה להעיר שאין בהם תועלת והנאה כי כלם יאבדו בסוף בעבור זה החטא, וצוהו שלא ישוב בדרך אשר בא בה אל בית אל כאילו יעיר כי דרכו אשר דרך בה ללכת לבית אל לאמר אלו הדברים אשר אמר שם אין בה תועלת כי לא הועילו שם דבריו כלום לעוצם מרי ירבעם:

11. Abarbanel, ad loc.

ואני אומר שכפי הדין ראוי היה להיות כן, כי היה דין בית אל כעיר הנדחת אשר נאמר בה (דברים י"ג י"ז) ולא ידבק בידך מאומה מן החרם, ומזה הצד היה אסור מאכלם ומשקם, ולפי שצוה האל יתברך (שם שם י"ח) שהעיר אשר כזאת תהיה תל עולם לא תבנה עוד, לרמוז ולהעיר שכן יהיה בבית אל, צוה לנביא שלא ישוב בדרך אשר הלך, כאלו יפסד הדרך והביאה לאותו עיר, לפי שתהיה נחרבת ולא תבנה עוד:

Why did Yerovam not change?

12. Yalkut Shimoni, Nach Siman 202

ויען המלך ויאמר אל איש האלהים חל נא את פני ה' אלהיך, תרין אמוראין חד אמר אלהיך ולא אלהי. (ח) וחד אמר עומד ומקריב לע"ז וקורא לו אלהי. ויחל איש האלהים את פני ה' וגו' ותהי כבראשונה. ר' ברכיה ור' יהודה בר' סימון בש' יהושע בן לוי אם תכתוש את האויל וגו' אפילו אתה נותן את הרשע בחמור של חרשים אי אתה מועיל ממנו כלום מה בראשונה עומד ומקריב לע"ז אף בשניה:

Why did H' heal him?

13. Abarbanel 13:7

והנביא חלה את פני ה' עליו ושמע השם יתברך תפלתו לרפאו, והיה זה לא להיותו הגון לכך, כי אם כדי שישוב בתשובה בראותו המופתים האלה כלם, ועכ"ז לא שב ירבעם מדרכו כמו שיזכור אחרי זה:

What is the relevance of not returning along the same road?

14. Mikdash Melech, page 120

האיסור לשוב באותה דרך בא כניגוד לאשר השתמע מהשבת יד המלך אליו. אם נדמה היה לרגע שיש דרך חזרה, הרי כאן נמנע ניצול הארכה האלוקית לרעה והודגשה סופיות הגזירה $^{-}$ אין דרך חזרה 29 !

למרות האזהרה האלוקית ולמרות הניסים שהפכו את חנוכת המזבח על פניה לא עשו ירבעם והעם תשובה, ועגלי הזהב המשיכו להתקיים.

